

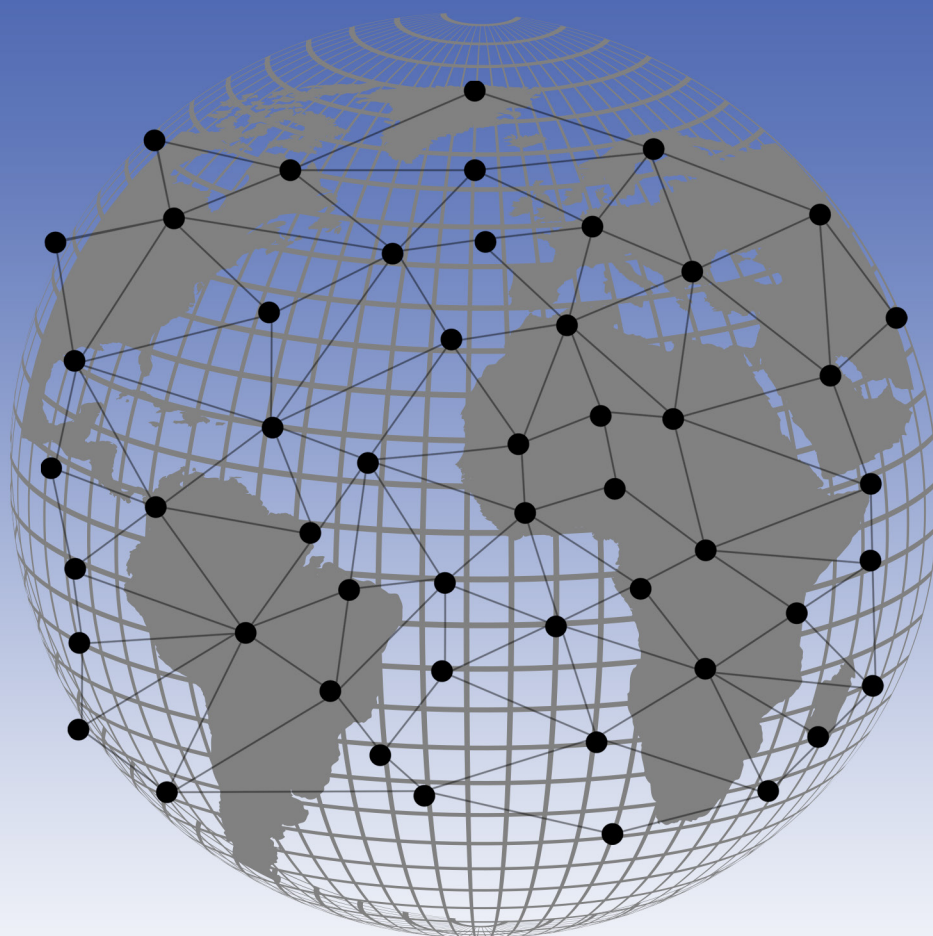

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش شماره شصت و شش)

در این شماره می‌خوانید:

- ایران، مترصد فرصت برای گسترش روابط تجاری با ازبکستان
- ابهام در سرانجام جنگ تجاری آمریکا و چین
- رویای فریبنده امارات برای میلیاردرهای جهان
- پیشتازی قطر در رشد اقتصادی در میان همسایگان خلیج فارس

تیر ۱۴۰۲

شناسنامه گزارش

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش شماره شصت و شش)

مدیریت اقتصاد کلان و آینده پژوهی

تاریخ انتشار: تیر ۱۴۰۲

واژه‌های کلیدی: دیپلماسی اقتصادی، توسعه تجارت، توافقنامه مشارکت جامع اقتصادی، سپرده محافظت شده، اوراق قرضه پاندا

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	سخن نخست
۹	تحولات جهانی
۱۲	تحولات منطقه‌ای

سخن نخست

دیپلماسی اقتصادی ایران: چشم‌انداز روابط تجاری با ازبکستان

سفر رییس‌جمهور ازبکستان به ایران، تحول مهمی در روابط دو کشور به شمار می‌رود. بی‌شک توسعه روابط با کشورهای آسیای مرکزی در راستای منافع ملی و دیپلماسی اقتصادی کشور است، اما در این مسیر توجه به واقعیت‌ها در ترسیم چشم‌انداز روابط اقتصادی و تجاری دو کشور ضرورت دارد.

بررسی چینش بازیگران در تجارت خارجی ازبکستان، حاکی از این امر است که ایران مسیر دشواری برای توسعه تجارت با این کشور در پیش دارد. عمده شرکای تجاری ازبکستان، همسایگان این کشور و بازیگران قدرتمند تجاری هستند و تنها بخش کوچکی از تجارت این کشور با محیط فراهمسایگی است. این ویژگی، بر توسعه تجارت ایران با ازبکستان و نیز چشم‌انداز انتقال کالاهای ازبکستان از مسیر کریدور شمال-جنوب، تأثیرات منفی برجای می‌گذارد. مهمترین شرکای تجاری ازبکستان در سال ۲۰۲۲ و سهم آنها در کل تجارت ازبکستان را به صورت ذیل می‌توان دسته‌بندی کرد:

۱- چین

چین، همچنان شریک تجاری اصلی ازبکستان است و بیش از ۲۵ درصد از کل تجارت خارجی ازبکستان با این کشور است. ازبکستان عمدتاً مواد خام مانند الیاف پنبه، نخ و محصولات نساجی نهایی را به چین صادر می‌کند؛ در حالی که کالاهای مصرفی، قطعات الکترونیکی، وسایل نقلیه و ماشین‌آلات سنگین از چین وارد می‌کند.

۲- روسیه

پس از چین، روسیه به عنوان شریک تجاری پیشرو ازبکستان و در رتبه دوم قرار دارد و تقریباً ۲۰ درصد از کل حجم تجارت ازبکستان را، تجارت با این کشور تشکیل می‌دهد. ازبکستان عمدتاً طلا، کاتد مس، کنسانتره اورانیوم و فلزات آهنی را به روسیه صادر می‌کند. واردات از روسیه بیشتر شامل روغن‌های نفتی تصفیه شده، اتومبیل، اتوبوس، تراکتور و ماشین‌آلات است.

۳- قزاقستان

سومین شریک تجاری مهم ازبکستان، کشور قزاقستان است که تقریباً ۱۶ درصد از کل تجارت ازبکستان را تعامل با این کشور تشکیل می‌دهد. اقلام اصلی وارداتی از قزاقستان، شامل روغن‌های نفتی تصفیه شده، گازهای طبیعی مایع، اوره، آمونیاک و گوگرد می‌شود. اقلام صادراتی ازبکستان به قزاقستان، بیشتر شامل الیاف پنبه، الیاف مصنوعی، پشم، پوست و چرم می‌شود.

۴- ترکیه

ترکیه با کسب رتبه چهارم در میان شرکای تجاری پیشرو ازبکستان، تقریباً ۹ درصد از کل تجارت ازبکستان در سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است. عمده واردات از ترکیه شامل ماشین‌های تولید برق، توربین‌ها، واحدهای کنترل الکتریکی، فرش، لوازم جانبی پوشاک و حوله می‌شود. کالاهای صادراتی ازبکستان به ترکیه نیز عمدتاً شامل الیاف پنبه، نخ، پارچه، ضایعات ابریشم، اکسید آلومینیوم و هیدروکسید آلومینیوم است.

۵- کره جنوبی

کره جنوبی از نظر تجارت با ازبکستان، جایگاه پنجم را به خود اختصاص داده است و تقریباً ۸ درصد از کل تجارت ازبکستان در سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است. عمده اقلام وارداتی از کره جنوبی شامل محصولات دارویی، مواد شیمیایی آلی، قطعات خودرو، پلاستیک، لاستیک، لوازم خانگی و ماشین‌آلات است. صادرات اصلی ازبکستان به کره جنوبی، شامل الیاف پنبه، نخ و پارچه است.

بر مبنای این آمارها، می‌توان گفت که ایران هنوز اساساً در تجارت خارجی ازبکستان، از جایگاهی برخوردار نیست؛ هرچند که عکس این موضوع نیز صادق است. در واقع، ازبکستان هیچ‌گاه شریک تجاری مهمی برای ایران به شمار نمی‌رفته است. بنابراین ایران نیازمند نقشه راهی برای حضور در بازار این کشور است و در تدوین آن، نیازمند توجه به رقبای قدرتمندی همچون روسیه و چین است. افزون بر این چنانکه گفته شد، ازبکستان عمده مبادلات تجاری خود را با همسایگان خود انجام می‌دهد و نیاز چندانی به کریدورهای ترانزیتی که از ایران عبور می‌کنند، احساس نمی‌کند. احتمالاً تا آینده‌ای میان‌مدت، بخش اندکی از تجارت ازبکستان از مسیر ایران نقل و انتقال خواهد یافت. بنابراین نمی‌توان موضوع پیوند زدن ازبکستان به دریاهای را به عنوان اهرم مهمی در روابط اقتصادی با این کشور تلقی کرد.

از آنجا که ایران در ابتدای راه توسعه روابط اقتصادی با ازبکستان است، توجه به مؤلفه‌های کلیدی سیاست تجاری این کشور می‌تواند در توسعه روابط با آن مؤثر واقع شود. ازبکستان از زمان استقلال خود پس از انحلال اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱، سیاست تجاری فعالی را با هدف تقویت توسعه اقتصادی، افزایش رقابت‌پذیری و تنوع بخشیدن به بازارهای صادراتی دنبال کرده است. در سال‌های اخیر، دولت این کشور اقدامات متعددی را برای ارتقای محیط تجاری خود و جذب سرمایه‌گذاری بیشتر انجام داده است. برخی از مهمترین اقدامات عبارتند از:

۱- آزادسازی مقررات تجاری

دولت اقداماتی را برای آزادسازی مقررات تجاری، کاهش موانع بوروکراتیک، ساده‌سازی رویه‌های گمرکی و بهبود فضای کسب و کار انجام داده است. این تلاش‌ها به ساده‌سازی عملیات واردات/صادرات و کاهش موانع ورود شرکت‌های علاقه‌مند به ورود به بازار کمک کرده است.

۲- همگرایی منطقه‌ای

ازبکستان نقش مهمی در چندین طرح همگرایی منطقه‌ای از جمله سازمان همکاری شانگهای (SCO)، کشورهای مشترک‌المنافع (CIS) و سازمان پیمان امنیت جمعی (CSTO) ایفا می‌کند. این سازمان‌ها همکاری بیشتر بین کشورهای شرکت کننده را ترویج می‌کنند؛ تجارت و سرمایه‌گذاری را تسهیل و روابط سیاسی و امنیتی را تقویت می‌کنند.

۳- مشارکت در موافقت‌نامه‌های بین‌المللی

ازبکستان به عنوان بخشی از تلاش خود برای ادغام کامل‌تر در سیستم تجارت جهانی، به چندین توافق‌نامه چندجانبه پیوسته است. عضویت در این سازمان‌ها این امکان را به ازبکستان داده است تا به بازارهای جدید دست یابد و در هماهنگی مقرراتی مشارکت داشته باشد. ازبکستان موافقت‌نامه‌های تجاری ذیل را نیز امضا کرده است:

۱-۳- منطقه آزاد تجاری کشورهای مشترک‌المنافع

ازبکستان به همراه ۹ جمهوری دیگر شوروی سابق به این توافق‌نامه پیوسته است. این توافق‌نامه در اکتبر سال ۲۰۱۱ اجرایی شد و هدف آن، حذف موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای بین اعضا از طریق کاهش تدریجی در طول زمان است.

۲-۳- بازار مشترک کشورهای مستقل مشترک‌المنافع

این گروه که به اتحادیه گمرکی بلاروس، قزاقستان و روسیه نیز معروف است، به دنبال ایجاد فضای اقتصادی واحدی است که در آن کالاها بتوانند آزادانه و بدون هیچ محدودیتی مبادله شوند. اگرچه ازبکستان هنوز به طور رسمی عضو آن نشده است، اما در صورت برآورده شدن شرایط خاص، تمایل خود را برای پیوستن به آن نشان داده است.

۳-۳- توافق‌نامه چین و منطقه آزاد تجاری آسیای مرکزی

پکن و پنج کشور آسیای مرکزی (ازبکستان، قرقیزستان، تاجیکستان، قزاقستان و ترکمنستان) در سپتامبر ۲۰۱۳ توافق کردند که منطقه آزاد تجاری را ایجاد کنند. هدف آنها، افزایش حجم تجارت و تحریک رشد از طریق تعرفه‌های ترجیحی و بهبود گذرگاه‌های مرزی بوده است.

۴-۳- موافقت‌نامه تجارت آزاد ازبکستان و کره جنوبی

این موافقت‌نامه تجارت آزاد که در ماه می سال ۲۰۱۷ به امضا رسید، بسیاری از کالاها از جمله قطعات خودرو، لوازم الکتریکی و داروسازی را پوشش می‌دهد و شرایط مطلوبی برای هر دو طرف فراهم می‌کند تا مشارکت خود در بخش اقتصادی یکدیگر را گسترش دهند.

۵-۳-انجام مذاکرات در جهت ایجاد FTA میان ازبکستان و اوراسیا

مذاکرات برای بررسی امکان ارتقای عضویت ازبکستان به عضویت کامل اتحادیه اقتصادی اوراسیا شامل ارمنستان، بلاروس، قزاقستان و روسیه از مارس ۲۰۱۸ آغاز شد. در صورت موفقیت‌آمیز بودن آن، می‌تواند به طور بالقوه منجر به کاهش بیشتر موانع تجاری در چارچوب منطقه‌ای بزرگتر شود. با وجود این، ازبکستان هنوز عضو سازمان تجارت جهانی نیست. علیرغم آنکه سالهاست روند الحاق این کشور به سازمان تجارت جهانی آغاز شده، پیشرفت زیادی نداشته است.

۴-توسعه مناطق آزاد صنعتی

ازبکستان به منظور تشویق توسعه بخش خصوصی، ایجاد شغل و افزایش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، چندین منطقه آزاد صنعتی را در سراسر کشور ایجاد کرده است که به شرکت‌هایی که در این مناطق فعالیت می‌کنند، مشوق‌هایی از جمله معافیت‌های مالیاتی، رویه‌های اداری ساده‌شده و ... ارائه می‌دهد.

۵-ارتقای صادرات

دولت با هدف حمایت از تولیدکنندگان داخلی، تشویق به نوآوری و بهبود زیرساخت‌ها، بر ترویج صادرات مواد خام متمرکز شده است. با توجه به مباحث مطرح شده و ترسیم چارچوب تجاری ازبکستان، برای ایران ضروری است که به منظور توسعه روابط تجاری با این کشور، به اولویت‌های سیاست تجاری آن توجه نماید.

تحولات جهانی

آغاز فصل جدید؟

آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا، در اولین سفر خود به عنوان وزیر امور خارجه به چین، از ۱۸ تا ۱۹ ژوئن ۲۰۲۳ به چین سفر کرد. این سفر با هدف بهبود ارتباطات و مدیریت اختلافات اقتصادی بین ایالات متحده و چین انجام شد. دو طرف در مورد طیف وسیعی از موضوعات از جمله تجارت، فناوری، حقوق بشر و تایوان گفتگو کردند. بلینکن نگرانی‌هایی را در مورد سیاست‌های اقتصادی چین، مانند استفاده از یارانه‌ها و انتقال اجباری فناوری، مطرح کرد. وی همچنین از چین خواست به حقوق بشر احترام بگذارد و از اقدامات تحریک آمیز در تنگه تایوان خودداری کند. طرف چینی منتقد سیاست‌های اقتصادی ایالات متحده بود و ایالات متحده را به تلاش برای مهار ظهور چین متهم کرد. با این حال، هر دو طرف بر لزوم حفظ ارتباطات و اجتناب از درگیری توافق کردند. این دیدار نشانه‌ای از تمایل دولت بایدن برای بهبود روابط با چین تلقی شد. با این حال، بعید به نظر می‌رسد که اختلافات اقتصادی اساسی بین دو کشور حل شود. در این سفر برخی از مناقشات اقتصادی کلیدی مورد بحث قرار گرفت:

۱- تجارت

ایالات متحده و چین از سال ۲۰۱۸ درگیر جنگ تجاری بودند. دولت ترامپ بر میلیاردها دلار کالاهای چینی تعرفه وضع کرد و چین نیز با اعمال تعرفه بر کالاهای آمریکایی مقابله به مثل کرد. دولت بایدن رویکرد آستنی جویانه‌تری را برای تجارت با چین در پیش گرفته است، اما هنوز نتوانسته به یک توافق جامع برای پایان دادن به جنگ تجاری دست یابد.

۲- فناوری

ایالات متحده و چین در حوزه فناوری نیز با هم رقابت می‌کنند. ایالات متحده نگران استفاده چین از یارانه‌ها برای حمایت از شرکت‌های فناوری خود است و همچنین نگران سرقت مالکیت فکری از سوی چین است. از سوی دیگر، چین نگران تلاش‌های ایالات متحده برای جلوگیری از دسترسی شرکت‌های چینی به بازارهای آمریکا است.

۳- حقوق بشر

ایالات متحده همچنین در مورد سابقه حقوق بشر چین ابراز نگرانی کرده است. ایالات متحده به ویژه در مورد رفتار چین با مسلمانان اویغور در استان سین کیانگ نگران است. از سوی دیگر، چین انتقاد ایالات متحده از سوابق حقوق بشری خود را رد می‌کند. در همین راستا ایالات متحده اخیراً پنبه تولیدی در سین کیانگ را به دلیل استفاده از نیروی کار اجباری در تولید آنها تحریم کرد.

دیدار بلینکن اولین گام در تلاش برای بهبود روابط بین ایالات متحده و چین بود. با این حال، بعید به نظر

می‌رسد که اختلافات اقتصادی اساسی بین دو کشور حل شود. باید دید که آیا دولت بایدن می‌تواند به هدف خود که روابط «ثبات و سازنده» با چین است، دست یابد یا خیر.

احیای روابط اقتصادی روسیه با متحد جنگ سردی

نخست وزیر روسیه اخیراً اعلام کرد گردش تجاری بین روسیه و کوبا در چهار ماه نخست سال ۲۰۲۳، در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۲، بالغ بر ۹ برابر افزایش یافته است. وی، همکاری فیمابین دو کشور را بر اساس سنت‌های قوی دوستی، همبستگی، احترام متقابل و اعتماد دانست که هر دو کشور در کنار هم، در برابر فشار تحریم‌های بی‌سابقه کشورهای غیردوست مقاومت می‌کنند. در واقع، کوبا بیش از شش دهه است که از تحریم تجاری تحمیل شده توسط ایالات متحده رنج می‌برد؛ در حالی که روسیه از سال ۲۰۱۴ هدف تحریم‌های غرب قرار گرفته است.

مسکو و هاوانا از زمان اتحاد جماهیر شوروی، شرکای اقتصادی نزدیکی با یکدیگر بوده‌اند. دو کشور در سال گذشته، شاهد سه برابر شدن تجارت دوجانبه بوده‌اند و گردش مالی تجاری فیمابین، حدوداً ۶۰ میلیارد روبل، معادل ۷۳۰ میلیون دلار بود و انتظار می‌رود که در سال جاری، پویایی مثبت همچنان تداوم یابد.

اخیراً تعدادی قرارداد میان دو طرف، از جمله در پروژه‌های مشترک در بخش‌های مالی، صنعت، انرژی، حمل و نقل، فرهنگی و بشردوستانه به امضا رسیده است. علاوه بر این، نخست وزیر روسیه خواهان توسعه همکاری‌ها به ویژه در حوزه گردشگری شد؛ زیرا نهایتاً منجر به تقویت روابط تجاری و فرهنگی خواهد شد. شایان توجه است که کوبا به عنوان یک کشور تحریم شده، از تحریم‌های غرب علیه روسیه حمایت نکرده است، اما بانک‌های کوبا پس از توقف ارائه خدمات به مشتریان روسی، شروع به پذیرش کارت‌های MIR به عنوان جایگزینی برای ویزا و مسترکارت کردند. علاوه بر این کوبا در حال حاضر در حال نهایی کردن مراحل مورد نیاز برای مبادله تجاری با مسکو بر اساس روبل است.

محدودیت فعالیت شرکت هواوی در اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا در حال بررسی طرح ممنوعیت اجباری برای کشورهای عضو است تا آنها را وادار کند از تجهیزات گروه مخابراتی چینی هواوی در شبکه‌های ۵G خود استفاده نکنند. در همین راستا، کمیسیون اروپا قرار است به زودی در مورد پیشرفت در اجرای توصیه‌های امنیتی در سراسر اتحادیه اروپا گزارش ارائه نماید. بر اساس گزارش کمیسر بازار داخلی اتحادیه اروپا که اخیراً منتشر شده است، تنها یک سوم کشورهای عضو اتحادیه اروپا، دسترسی شرکت هواوی به بخش‌های مهم ارتباطات ۵G این اتحادیه را محدود کرده‌اند؛ امری که نگرانی‌های جدی‌ای در بین مقامات اتحادیه اروپا ایجاد کرده است و آن را تهدیدی امنیتی تلقی می‌کنند.

شایان توجه است که در سال ۲۰۲۰ و در پی بروز نگرانی‌های فزاینده اتحادیه اروپا در مورد وابستگی تکنولوژیکی این اتحادیه به چین، با طرح حذف فروشندگان پرخطر از سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف فناوری اعم از الزامات صدور گواهینامه تا تنوع بخشیدن به تأمین‌کنندگان موافقت شد.

پیشتر کشورهای دانمارک، سوئد، استونی، لتونی و لیتوانی، شرکت هوآوی را از حضور در زیرساخت‌های 5G خود منع کرده‌اند و پرتغال در حال آماده شدن برای اعمال ممنوعیت بر مشارکت هوآوی در نصب و عملیاتی کردن برخی از تجهیزات 5G خود است. آلمان نیز در اوایل سال جاری اعلام کرد که در حال بررسی ممنوعیت استفاده از قطعات چینی در زیرساخت 5G خود است.

در خارج از اتحادیه اروپا، بریتانیا نیز غول فناوری چینی را از مشارکت در شبکه تلفن همراه نسل پنجم خود منع کرده است؛ این در حالی است که شرکت هوآوی، وجود هرگونه خطری را رد کرده و با سیاسی کردن امنیت سایبری مخالف ورزیده است. این شرکت همچنین ارزیابی خطرات امنیت سایبری بدون رعایت استانداردهای فناوری، یا حذف تأمین‌کنندگان خاص از سیستم بدون ارزیابی فنی مناسب را، نقض اصول انصاف و عدالت و همچنین بر خلاف قوانین و مقررات اتحادیه اروپا و اعضای آن دانسته است و مدعی شده که تاکنون هیچ دادگاهی هوآوی را در سرقت مالکیت معنوی مقصر ندانسته یا هوآوی را ملزم به پرداخت خسارت به دلیل نقض مالکیت معنوی دیگران نکرده است. هوآوی نماد اقتصاد شکوفا و جهانی چین محسوب می‌شود. حذف فزاینده هوآوی از بازارهای غربی نشانه مهمی از تشدید تنش‌ها میان چین و غرب است.

همسویی بانک‌های قزاقستان با تحریم‌ها علیه روسیه

اخیرا برخی از رسانه‌های روسی مدعی شدند که تعدادی از بانک‌های قزاقستان پرداخت‌های روبلی واردکنندگان روسی را نمی‌پذیرند تا از خطر تحریم‌های ثانویه غرب در امان بمانند. در همین راستا، وزیر دارایی قزاقستان، ارائه دستوری مبنی بر انجام این اقدام به بانک‌های داخلی را رد کرد؛ هر چند که وی منکر مسدود شدن معاملات روبلی توسط بانک‌ها نشد. وی گفت که این تصمیمات توسط وام‌دهندگان بدون هیچ دستورالعملی از سوی دولت گرفته شده است.

برخی از تجار روسی مدعی شدند که از ابتدای سال جاری میلادی پرداخت‌های روبلی آنها توسط بانک‌های قزاقستان از جمله بانک‌های هالک، فوریت بانک، بانک RBK و Bereke رد شده است. شایان ذکر است که در بیشتر موارد، این بانک‌ها سیاست داخلی را به عنوان علل عدم رسیدگی به این تراکنش‌ها ذکر کرده‌اند. بر اساس آخرین بسته تحریم‌های غرب، هر نهادی که تصور شود به روسیه در فرار از محدودیت‌های اعمال شده قبلی کمک می‌کند، خود با تحریم‌ها مواجه خواهد شد. این مسأله شامل تسهیل معاملات برای دستیابی به کالاهای تحریم شده نیز می‌شود.

تحولات منطقه ای

امارات، کانون جذب میلیونرها

بر مبنای آمارهایی که اخیراً منتشر شده، امارات متحده عربی بالاترین میزان جذب میلیونرها در جهان در سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داد؛ در همین راستا، تعداد ساکنان با دارایی خالص یک میلیون دلار یا بیشتر امارات در سال گذشته، ۵۲۰۰ نفر افزایش یافت؛ در مقابل، چندین کشور بزرگ شاهد کاهش تعداد میلیونرهای خود بودند؛ چین بیشترین کاهش را در تعداد کل میلیونرهای خود داشته است و پس از آن هند، بریتانیا و روسیه قرار دارند.

بر اساس گزارش موسسه مشاوره مهاجرت سرمایه‌گذاری Henley & Partners مستقر در لندن که این مطالعه را منتشر کرده است، آمار مهاجرت افراد ثروتمند، نمادی از چشم‌انداز اقتصادی و روندهای آینده یک کشور به شمار می‌رود.

کشور	تعداد میلیونرها (بیش از ۱ میلیون دلار سرمایه)
امارات	۱۰۹,۹۰۰
اسرائیل	۸۰,۸۰۰
عربستان سعودی	۵۱,۶۰۰
ترکیه	۴۴,۵۰۰
قطر	۲۶,۱۰۰
مصر	۱۶,۱۰۰
مراکش	۵,۸۰۰
الجزایر	۲,۸۰۰

در واقع، علت نرخ بالای میلیونرهای ورودی به امارات متحده عربی را می‌توان در سیاست‌های این کشور پس از همه‌گیری کووید-۱۹ نسبت داد. در این گزارش آمده است که امارات به عنوان یک پناهگاه امن با اقتصاد بسیار متنوع به شمار آمده و یکی از رقابتی‌ترین نرخ‌های مالیاتی در سطح جهانی را دارد که در میان سایر ویژگی‌های فریبنده در زمان‌های دشوار به چشم می‌آید. در همین راستا، وجود وضعیت امن این کشور در بحبوحه تهاجم روسیه به اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ نیز احتمالاً یکی از عوامل مؤثر بوده است. پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۳، امارات متحده عربی با ورود ۴,۵۰۰ مهاجر میلیونر جدید، رتبه نخست خود را از دست بدهد و پس از استرالیا (ارزش خالص تخمینی ۵,۲۰۰) در رده دوم قرار گیرد؛ استرالیا، کشوری است که تاکنون تعداد زیادی از میلیونرهای آسیایی و آفریقایی به آن هجوم آورده‌اند و اخیراً میلیونرهای بریتانیایی نیز به آنها اضافه شده‌اند.

انتظار می‌رود عمده میلیونرهایی که در سال ۲۰۲۳ وارد امارات متحده عربی می‌شوند، از کشور هند باشند، اما تعداد زیادی از آنها از بریتانیا، روسیه، لبنان، پاکستان، ترکیه، مصر، آفریقای جنوبی، نیجریه، هنگ کنگ و

چین نیز می‌آیند.

نکته حائز اهمیت آن است که میزان آمار مهاجرت افراد ثروتمند به یک کشور، نشان‌دهنده رفاه اقتصادی کشور مقصد است. در واقع، خانواده‌های مرفه بسیار متحرک هستند و روند جابجایی فراملی آنها می‌تواند یک سیگنال هشدار اولیه از نظر چشم‌انداز اقتصادی یک کشور و روندهای آینده کشور ارائه دهد. خروج فزاینده میلیونرها اغلب به کاهش اعتماد به یک کشور اشاره دارد.

انتظار می‌رود چین در سال ۲۰۲۳ با بالاترین میزان خروجی خالص میلیونرها مواجه شده و این رقم از ۱۰,۸۰۰ در سال ۲۰۲۲، به ۱۳,۵۰۰ در سال جاری افزایش یابد. انتظار می‌رود که خروجی خالص میلیونرهای بریتانیا در سال ۲۰۲۳ دو برابر شود و از ۱,۶۰۰ نفر در سال ۲۰۲۲ به ۳,۲۰۰ نفر در سال ۲۰۲۳ برسد. پس از استرالیا، خانواده‌های ثروتمند برای نقل مکان، کشورهای امارات، سنگاپور، ایالات متحده و سوئیس را انتخاب می‌کنند.

با وجود این و علیرغم مهاجرت میلیونرها، پنج کشور ایالات متحده، ژاپن، چین، آلمان و سپس بریتانیا به ترتیب، به عنوان ثروتمندترین کشورها از نظر کل جمعیت HNWI در سال ۲۰۲۲، جایگاه نخست تا پنجم را کسب کردند. در همین راستا، ایالات متحده با ۵,۲۷۰,۰۰۰ میلیونر در سال ۲۰۲۲ پیش‌تاز بود؛ در حالی که ژاپن با ۹۵۲,۰۰۰ میلیونر، چین (۷۸۰,۰۰۰)، آلمان (۷۶۷,۷۰۰) و بریتانیا (۶۵۱,۷۰۰) در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند.

افزایش ۲۴ درصدی شرکت‌های چینی در مناطق آزاد دبی

مقامات دبی اخیراً از افزایش ۲۴ درصدی تعداد شرکت‌های چینی در منطقه آزاد تجاری خود خبر دادند. شایان توجه است که منطقه آزاد دبی، یادداشت تفاهمی با منطقه ویژه لین گانگ چین (شانگهای) امضا کرده است. این توافق در حاشیه نمایشگاه جاده‌ای DMCC در مراکز تجاری شانگهای، گوانگژو و چونگ کینگ در چین انجام شد. بر اساس بیانیه مطبوعاتی، این توافق به شانگهای و دبی اجازه می‌دهد تا الزامات و فرآیندهای لازم را برای شرکت‌هایی که به دنبال تأسیس در هر منطقه هستند، تسهیل کنند.

مدیر عامل منطقه آزاد دبی اعلام کرد: چین یکی از مهم‌ترین بازارهای استراتژیک برای منطقه آزاد دبی به شمار می‌رود؛ در همین راستا، این منطقه میزبان ۷۷۰ شرکت چینی است. بیش از ۶,۰۰۰ شرکت چینی در چند سال گذشته در امارات فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. دو کشور در قالب برنامه‌ای بلندپروازانه، می‌کوشند تا سال ۲۰۳۰ حجم تجارت خود را به ۲۰۰ میلیارد دلار افزایش دهند. تسهیل تجاری یکی از راهکاری کلیدی نیل به این هدف است. در همین راستا در ماه می، بانک مرکزی امارات متعهد شد که همکاری خود با اداره پولی هنگ کنگ را برای تشکیل یک گروه کاری مشترک در زمینه زیرساخت‌های مالی، اتصال بازارهای مالی امارات و هنگ کنگ و مقررات دارایی‌های مجازی گسترش دهد. شرکت دولتی DP World دبی، چهارمین اپراتور بزرگ در فعالیتهای پایانه کانتینری، قراردادهایی را با بندر نینگبو-ژوشان چین و بندر دریایی ژیانگ

در همان ماه امضا کرد تا در خدمات زنجیره‌ای صنعت خودرو و لجستیک همکاری کنند. نکته حائز اهمیت آنکه امارات به شدت تلاش می‌کند تا موقعیت خود به عنوان شریک اصلی تجاری چین در خاورمیانه را تثبیت نماید.

افزایش ۴۰ درصدی تجارت غیرنفتی امارات و ترکیه در سال ۲۰۲۲

مقامات اماراتی اخیراً اعلام کردند حجم تجارت این کشور با ترکیه در سال ۲۰۲۲ حدود ۴۰ درصد نسبت به ۲۰۲۱ افزایش یافته است. روابط دوجانبه بین امارات و ترکیه طی دو سال گذشته، پیوسته در حال گسترش و شاهد تحولات مثبت متوالی بوده است که نقطه اوج آن، امضای توافقنامه مشارکت جامع اقتصادی (CEPA) در ماه مارس گذشته بود. این توافقنامه آغازگر دوره جدیدی از مشارکت اقتصادی به شمار می‌رود؛ انعقاد این توافقنامه، حاکی از روابط تجاری مستحکم و سرمایه‌گذاری رو به رشد بین دو کشور است. پیش‌بینی می‌شود توافقنامه مشارکت جامع اقتصادی میان امارات و ترکیه، به افزایش تجارت دوجانبه غیرنفتی به ۴۰ میلیارد دلار در طی پنج سال کمک کند و همچنین منجر به ایجاد ۲۵ هزار فرصت شغلی جدید تا سال ۲۰۳۱ شود.

تجارت با ترکیه، بیش از ۳ درصد از کل تجارت خارجی غیرنفتی امارات را شامل می‌شود؛ امری که این کشور را در میان ۱۰ شریک تجاری برتر امارات قرار داده است. تجارت غیرنفتی میان دو کشور در سال ۲۰۲۲، با افزایش ۴۰ درصدی به ۱۸,۹ میلیارد دلار رسیده است. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی امارات در ترکیه نیز بیش از ۵ میلیارد دلار بود؛ به نحوی که امارات را در بین ۱۵ کشور برتر سرمایه‌گذار در ترکیه قرار داده است. توافقنامه مشارکت جامع اقتصادی با ترکیه، چهارمین توافقنامه از نوع خود است که توسط امارات متحده عربی به عنوان بخشی از برنامه توافقنامه‌های اقتصادی جهانی، پس از توافقات مشابه با هند، اسرائیل و اندونزی منعقد شده است.

موافقتنامه مشارکت اقتصادی جامع امارات و کامبوج

اخیراً امارات متحده عربی و پادشاهی کامبوج، یک توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع (CEPA) را به امضا رساندند؛ امری که انتظار می‌رود تجارت دوجانبه غیرنفتی فی‌مابین آنها را بیش از دو برابر افزایش داده و از رقم ۴۰۷ میلیون دلار در سال ۲۰۲۲، طی پنج سال به ۱ میلیارد دلار برساند. این توافق تا پایان سه ماهه چهارم سال جاری میلادی اجرایی خواهد شد.

اهداف این توافقنامه، حذف یا کاهش عوارض گمرکی، رفع موانع تجاری غیرضروری، تسهیل سرمایه‌گذاری، دسترسی آزاد بازار به صادرات خدمات و ایجاد فرصت‌های بیشتر برای کسب و کارها برای ایجاد مشارکت‌های جدید است. امضای این توافق نامه، پایه‌های یک مشارکت عمیق‌تر و معنادارتر را طرح‌ریزی می‌کند که

موجب رشد و کمک به بهبود اقتصاد جهانی می‌شود.

روند ارتقای روابط تجاری میان امارات و کامبوج، افزایشی بوده است؛ در همین راستا، حجم تجارت دوجانبه آنها در سال ۲۰۲۲ به رکورد ۴۰۷ میلیون دلار آمریکا رسید که حاکی از افزایش ۳۳ درصدی نسبت به سال ۲۰۲۱ و افزایش ۲۸ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ است. امارات همچنین یکی از شرکای تجاری برتر کامبوج به شمار می‌رود؛ به نحوی که ۷۰ درصد تجارت کامبوج با جهان عرب در سال ۲۰۲۲ را به خود اختصاص داده است.

این قرارداد، نه تنها پتانسیل قابل توجهی را برای سرمایه‌گذاری‌های متقابل فراهم می‌آورد، بلکه فرصت مشارکت جوامع تجاری در سرمایه‌گذاری‌ها را نیز به همراه خواهد آورد. در حال حاضر، امارات متحده عربی بیش از ۳ میلیون دلار در کامبوج سرمایه‌گذاری کرده است؛ این در حالی است که مجموع سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کامبوج، یک میلیون دلار است.

این توافق، طیف وسیعی از فرصت‌ها برای سرمایه‌گذاری در گردشگری، لجستیک، زیرساخت‌ها و انرژی‌های تجدیدپذیر را برای امارات ایجاد کرده است و نقطه عطفی در تجارت فیما بین به شمار می‌آید که نقش مهمی در تقویت نقش امارات در کریدور تجاری شرق به غرب و حضور این کشور در اقتصادهای در حال رشد سریع جنوب شرق آسیا و دسترسی به میلیون‌ها مصرف‌کننده ایفا خواهد کرد. همچنین کامبوج، فرصت اتصال جهانی امارات و توانایی صادرات مجدد کالا به بیش از ۴۰۰ شهر در سراسر جهان را فراهم خواهد کرد. در پرتو این توافق و با حذف ۹۲ درصد از تعرفه گمرکی، دسترسی بهتر امارات متحده عربی به بازار کامبوج تضمین شده و بیش از ۹۳ درصد از ارزش تجارت غیرنفتی پوشش داده می‌شود. علاوه بر این، این توافق فرصت دسترسی بخش‌های مختلف خدمات در بازار کامبوج برای مشاغل اماراتی را باز می‌کند.

قطر، اقتصاد پرشتاب شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۲۳

اخیراً بانک جهانی پیش‌بینی‌ای از رشد اقتصادی کشورهای حاشیه خلیج فارس در سال جاری، ارائه نموده که به شرح ذیل است: قطر ۳,۳ درصد، امارات متحده عربی ۲,۸ درصد، بحرین ۲,۷ درصد، عربستان سعودی ۲,۲ درصد، سلطان نشین عمان ۱,۵ درصد و کویت ۱,۳ درصد. و در این میان، برای اقتصاد قطر در سال ۲۰۲۳، سریع‌ترین رشد در منطقه خلیج فارس پیش‌بینی شده است؛ این در حالی است که پیش‌بینی قبلی بانک جهانی از رشد اقتصادی قطر، ۲,۲ درصد بود که شاهد افزایش آن هستیم.

از سوی دیگر، قطر از چشم‌انداز اقتصادی مثبت‌تری در آینده برخوردار است؛ به ویژه پس از سال ۲۰۲۷ که قطر تولید گاز طبیعی مایع خود را به رقم ۱۲۶ میلیون تن افزایش خواهد داد. این اقدام به تقویت موقعیت قطر در بازار بین‌المللی انرژی کمک می‌کند. افزایش درآمد سالانه قطر از صادرات گاز مایع، به دوحه این امکان را می‌دهد تا سرمایه‌گذاری خارجی بیشتری را جذب کند و پروژه‌های بیشتری را در راستای

تنوع‌بخشی به منابع درآمدی خود اجرایی کند.

از جمله دلایلی که باعث شد قطر در سال ۲۰۲۳ در صدر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به لحاظ رشد اقتصادی قرار گیرد، افزایش قابل توجه تقاضا برای گاز طبیعی مایع، به ویژه با تداوم بحران ژئوپلیتیکی بین روسیه و اوکراین و افزایش تقاضا است. انتظار می‌رود منابع مالی عمومی مازاد قطر به حدود ۶,۵ درصد تولید ناخالص داخلی و مازاد حساب جاری به ۱۵,۹ درصد تولید ناخالص داخلی افزایش یابد.

اردوغان و چشم‌انداز مشکلات اقتصادی ترکیه

اردوغان در شرایطی مجدداً به ریاست جمهوری ترکیه برگزیده شد که آشفتگی اقتصادی ترکیه همچنان مهمترین چالش پیش روی او به شمار می‌رود. ابهام فراگیر در مورد اینکه آیا او به سیاست‌های اقتصادی بحث برانگیز خود پایبند خواهد ماند یا مسیری محافظه‌کارانه را در پیش خواهد گرفت، همچنان وجود دارد. برخی از کارشناسان معتقدند که در صورت تداوم سیاست‌های فعلی، لیر می‌تواند تا پایان سال، ۲۹ درصد از ارزش خود را از دست بدهد.

به دلیل اتخاذ سیاست کاهش نرخ بهره اردوغان، اقتصاد ترکیه دچار شکنندگی شده است که در ایجاد بحران ارز، تورم بالا و ضربه به لیر قابل مشاهده است؛ به نحوی که از ژوئن ۲۰۱۸، یعنی همزمان با آغاز اولین دور از رئیس جمهوری اردوغان پس از تغییرات قانون اساسی، ارزش لیر ۷۷ درصد کاهش پیدا کرد. در همین راستا، ترکیه به منظور کاهش بحران اقتصادی و تقویت لیر، به دنبال حمایت از ارز خارجی از کشورهای حاشیه خلیج فارس و روسیه بوده است.

پس از پیروزی اردوغان در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری، هم‌بازیگران اقتصادی داخلی و هم‌سرمایه‌گذاران خارجی مشتاقند ببینند آیا او مسیر خود را تغییر خواهد داد یا بر مسیری که بسیاری آن را مسیری ناپایدار می‌دانند، پافشاری می‌کند. وی به جهت برخورداری از اکثریت در مجلس و کسب جایگاه ریاست جمهوری، از آزادی عمل زیادی برخوردار است. این در حالی است که اقتصاد ترکیه به شدت به واردات، از جمله انرژی و مواد خام متکی است. هر گونه افزایش قیمت ارز به معنای افزایش قیمت مصرف‌کننده است.

در همین راستا، طرح «سپرده محافظت شده»، پس از وقوع یک بحران ارزی تمام عیار در دسامبر ۲۰۲۱ و به منظور مهار دلاری شدن معرفی شد که سپرده‌گذاران را تشویق به تبدیل ارز خود به لیر می‌کند. بر اساس این طرح، علاوه بر پرداخت سود سپرده‌ها از سوی بانک‌ها، خزانه‌داری و بانک مرکزی، متعهد به پرداخت زیان سپرده‌گذاران لیر از سقوط ارز شده‌اند؛ در همین راستا، خزانه‌داری و بانک مرکزی ترکیه طی سال گذشته، حدود ۲۰۰ میلیارد لیر به سپرده‌گذاران این طرح غرامت پرداخت کردند. در حال حاضر، سپرده‌های این طرح تقریباً یک چهارم کل سپرده‌ها را تشکیل می‌دهد.

دولت به منظور پیشبرد هدف «لیری‌سازی»، بانک‌ها را موظف کرده است در صورتی که سپرده‌های لیری

مشتریان شان کمتر از ۷۰ درصد کل سپرده‌ها باشد، اوراق قرضه دولتی کم‌بازده نگه دارند. با اتخاذ چنین سیاستی، بانک‌ها به شدت تلاش کرده‌اند تا پول را به سمت طرح حمایت شده از ارزهای خارجی جذب کنند و به کاهش تقاضا برای ارز در بازار کمک کرده و ارز را به بانک مرکزی هدایت کنند.

حمایت دولت از ارزش لیر، به معنای مهار تورم است؛ در همین راستا، از زمان رسیدن تورم به ۸۵٫۵ درصد در ماه اکتبر، تورم سالانه مصرف کننده به دلیل تأثیر پایه مطلوب، به حدود ۴۴ درصد کاهش یافته است. با این حال، افزایش قیمت مواد غذایی، به‌ویژه همراه با کاهش عرضه که ناشی از کاهش محصولات در بخش کشاورزی ترکیه است، به‌عنوان یک نارضایتی عمده مردمی باقی مانده است.

کسری بودجه در چهار ماهه نخست سال، به نصف کسری پیش‌بینی شده برای کل سال رسید و پیش‌بینی می‌شود تا پایان سال، به ۶ درصد تولید ناخالص داخلی برسد. برای کنترل تورم، ترکیه باید هزینه‌های ارز خارجی خود را کاهش دهد و درآمدهای ارزی خود را از طریق صادرات و گردشگری افزایش دهد. اردوغان در حالی دوره جدید ریاست جمهوری خود را آغاز کرده است که اقتصاد ترکیه درگیر بحرانی عمیق است. احتمالاً بحران اقتصادی به عنوان مهمترین چالش پیش روی او تا آینده‌ای میان مدت باقی بماند.

مصر در پی اوراق قرضه چینی

مصر طی دو سال گذشته، با معضلاتی از جمله بحران اقتصادی، افزایش بدهی و شرایط دشوار صندوق بین‌المللی به منظور دریافت کمک از آن مواجه شده است. با وجود این، اخیراً مصر به موفقیت‌هایی در این راستا دست یافته است. از آن جمله می‌توان به تصویب یک ضمانت اعتباری جزئی (PCG) در قالب یوان، معادل ۳۴۵ میلیون دلار توسط بانک توسعه آفریقا اشاره نمود که محصول تقریباً چهار سال مذاکره و گفتگو است. بدین ترتیب، مصر برای اولین بار از این امکان برخوردار خواهد شد که به منظور تأمین مالی پروژه‌های توسعه سبز و اجتماعی خود از جمله پروژه‌های حمل‌ونقل پاک، انرژی‌های تجدیدپذیر، بهره‌وری انرژی، مدیریت پایدار آب و فاضلاب و طرح‌های خدمات بهداشتی، به بازار اوراق قرضه پاندا^۱ دسترسی پیدا کند. در واقع، برای اولین بار است که یک کشور آفریقایی به این بازار پرسود دسترسی پیدا کرده است. قابل توجه است که این معامله، حاصل بخشی از تلاش‌های پیوسته مصر برای کاهش وابستگی شدید خود به سرمایه‌گذاران غربی، به ویژه ایالات متحده و اروپای غربی و در مقابل، جذب سرمایه‌گذاران بیشتری از آسیا است. منطق این استراتژی مصر، برآمده از کاهش آسیب‌پذیری در برابر وقوع نوسانات در کشورهای غربی است که به طور قابل توجهی بر جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی مصر تأثیر گذاشته است. مصر امیدوار است با تنوع بخشیدن به سرمایه‌گذاران و جذب سرمایه‌گذاران بیشتری از آسیا، به کاهش

۱ - Panda bond market: یک نهاد غیر چینی است که در بازار داخلی سرزمین اصلی چین مستقر هست؛ اوراق قرضه را به ارز چین منتشر می‌کند و برای مشاغل و دولت‌هایی که به دنبال تنوع بخشیدن به منابع مالی خود و همچنین دسترسی به سرمایه کم‌هزینه هستند، به عنوان یک منبع تأمین مالی جذاب مطرح است.

این ریسک کمک می‌کند. سرمایه‌گذاران آسیایی، از جمله سرمایه‌گذاران چینی و ژاپنی، از منابع مالی قابل توجهی برخوردارند و اغلب علاقه‌مند به گسترش سبد سرمایه‌گذاری جهانی خود هستند. لذا استفاده از این منابع برای تأمین مالی پروژه‌های زیربنایی، فرصت مهمی را برای حمایت از برنامه‌های توسعه اقتصادی مصر فراهم می‌کند.

از منظر کارشناسان، انتشار اوراق قرضه پاندا و PCG، به مصر در تنوع بخشی به منابع مالی خود، بهره‌گیری بهتر از شرایط بازار، بهبود اعتماد سرمایه‌گذاران، تقویت روابط دوجانبه با چین و ایجاد روابط بلندمدت با سرمایه‌گذاران نهادهای چینی و بین‌المللی در بازار اوراق قرضه پاندای چین کمک می‌کند. از سوی دیگر، موقعیت مصر به عنوان یکی از سه اقتصاد برتر خاورمیانه و دومین اقتصاد بزرگ در آفریقا، این کشور را به مقصدی جذاب برای سرمایه‌گذاران تبدیل کرده است. علاوه بر این، با توجه به اینکه در حال حاضر بدهی خارجی مصر، کمتر از ۴۰ درصد تولید ناخالص داخلی است، بر جذابیت مصر افزوده است؛ چه اینکه این معیارها، برای سرمایه‌گذاران در هنگام سرمایه‌گذاری، حائز اهمیت است.

افزایش مجدد نرخ تورم مصر

بر اساس بیانیه اخیر آژانس آمار دولتی مصر، نرخ تورم مصر مجدداً شتاب گرفت. در همین راستا، قیمت مصرف‌کننده در بخش‌های شهری مصر در ماه می از ۳۰٫۶ درصد در ماه گذشته، به ۳۲٫۷ درصد افزایش یافت. قیمت مصرف‌کننده مصر با سریع‌ترین نرخ در نزدیک به ۶ سال گذشته افزایش یافته است؛ به نحوی که هزینه‌های مواد غذایی و آشامیدنی ۶۰ درصد افزایش یافت.

نرخ تورم طی سال گذشته پس از کاهش ارزش پوند مصر و در نهایت تأمین ۳ میلیارد دلاری از صندوق بین‌المللی پول، سه برابر افزایش یافته است. اگرچه هزینه‌های جهانی غذا پس از حمله روسیه به اوکراین کاهش یافته است، اما اخیراً مصر قیمت برخی از کالاهای یارانه‌ای مانند برنج و شکر را افزایش داده است. همچنین قیمت گازوئیل نیز در این کشور برای دومین بار از اواسط سال ۲۰۱۹ به شدت افزایش یافته است. برخی از کارشناسان اقتصادی پیش‌بینی کرده‌اند که احتمالاً در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۳، تورم به ۳۷ درصد افزایش پیدا کند. بانک مرکزی مصر، تورم ۷ درصدی به اضافه یا منفی ۲ واحد درصد را تا سه ماهه چهارم سال آینده هدف‌گذاری کرده است.

دولت مصر، مقابله با تورم را اولویت اصلی خود قرار داده است. در همین راستا، کمیته سیاست پولی، نرخ بهره را در ماه گذشته بدون تغییر و در محدوده ۱۸٫۲۵ درصد نگه داشت.

سیتی‌گروپ، پیش‌بینی می‌کند که کاهش ارزش پول مصر حداقل تا ماه سپتامبر متوقف خواهد شد. این گروه، چشم‌انداز افزایش درآمد ناشی از گردشگری و فروش دارایی‌های دولتی را موجب کاهش فشار بر اقتصاد این کشور تلقی می‌کند.

گسترش حمل‌ونقل دریایی قزاقستان

بر اساس گزارش اخیر اداره ملی آمار قزاقستان، ترانزیت کالای دریایی قزاقستان در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال پیش از آن، ۴۶٫۸ درصد افزایش یافت و از ۱٫۱ میلیون تن فراتر رفت. حجم کل حمل‌ونقل کالا از طریق دریا با ۳۳٫۳ درصد افزایش به ۶۸۱٫۹ میلیون تن کیلومتر و با جابجایی ۸۹٫۲۰۰ نفر رسید. قزاقستان در سال ۲۰۲۲، بالغ بر ۲۸۲ فروند کشتی، شامل لنج، نفتکش، کشتی باری و کشتی‌های تدارکاتی را به ثبت رساند. جنگ اوکراین مسیرهای تجاری قزاقستان را تحت تأثیر قرار داده است و این کشور به دریای خزر و کریدور میانی متکی شده است.